

Abstrakt referatu wygłoszonego na konferencji *Etyka w badaniach społecznych: wyzwania empiryczne i proceduralne*, IFiS PAN, Warszawa, 20–21 października 2022.

Danuta Życzyńska-Ciołek, Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Ewa Potępa, Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Zgoda świadoma i dobrowolna – łatwiej powiedzieć niż uzyskać. Refleksje z badania osób starszych korzystających z pomocy społecznej

W sierpniu br. w ramach projektu NCN w trzyosobowym zespole przeprowadziliśmy 12 pierwszych wywiadów pogłębionych z osobami, które otrzymują – lub niedługo zaczną otrzymywać – bardzo niskie świadczenia z tzw. nowego systemu emerytalnego. Wywiady zrealizowaliśmy w niewielkiej gminie w woj. podlaskim. Mimo zastosowania zróżnicowanych sposobów rekrutowania uczestników badania, w praktyce skuteczne okazały się te, w których pośredniczyły organizacje z obszaru pomocy społecznej. Zrekrutowane osoby w większości były ich klientami, ponadto na ogół posiadały jedynie wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, co w niektórych przypadkach powodowało trudności w zrozumieniu istoty i zasad prowadzenia badania naukowego. Powyższe okoliczności sprawiły, że doświadczyliśmy rozmaitych dylematów natury etycznej, w tym problemów z pozyskaniem świadomej i dobrowolnej zgody na udział w badaniu oraz archiwizację danych badawczych w cyfrowym repozytorium. W referacie przedstawimy: (a) kroki służące uzyskaniu takiej zgody, które podjęliśmy na etapie planowania badania, (b) praktyczne trudności, jakich doświadczyliśmy w trakcie realizacji wywiadów, (c) działania zastosowane w celu przezwyciężenia tych trudności, (d) refleksje i wnioski na przyszłość.

*

Referat przygotowano w ramach projektu „*Emerytury groszowe*” w kontekście poczucia sprawiedliwości społecznej oraz celów polityki emerytalnej – wielowymiarowa analiza socjologiczna (finansowanie Narodowe Centrum Nauki, numer projektu 2021/41/B/HS6/04416)